

DEJEPIS

ÚVOD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard z dejepisu je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov – stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,
- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky

- **použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií**
  - **s historickým časom**
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchronne,
    - vytvoriť chronologické a synchronne tabuľky,
    - rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
    - identifikovať rôzne časové štruktúry - **letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.**
  - **s historickým priestorom**
    - identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
    - lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
    - zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
    - porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,
    - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
    - rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.
  - **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
    - vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,

- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
  - určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
  - vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
  - objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
  - vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
  - vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických**
    - **písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti**
      - pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. **kníhtlače,**
      - pri analyzovaní štruktúry problému skúmania **o kníhtlači,**
      - pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi **kníhtlače,**
      - pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť **o kníhtlači,**
      - pri myslení v alternatívach, napr. **prečo pisári odmietali vynález kníhtlače,**
      - pri vytvorení plánu skúmania **kníhtlače,**
      - pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania **kníhtlače,**
      - pri vytváraní záznamu zo skúmania **kníhtlače.**
    - **pri vyhľadávaní relevantných informácií**
      - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. **vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp,**

- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
  - z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
    - pri vyberaní informácií, napr. **z primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu,**
    - pri organizovaní informácií, napr. **prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov,**
    - pri porovnávaní informácií, napr. **spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé,**
    - pri rozlišovaní informácií, napr. **rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse,**
    - pri zaraďovaní informácií, napr. **na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu,**
    - pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. **plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému.**
  - **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
    - pri zoradení výsledkov, napr. **do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,**
    - pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. **vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmi, faktov v rôznorodých textoch,**
    - pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. **tvorbou mentálnej mapy,**
    - pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. **pomocou časovej priamky,**
    - pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. **kritickým overovaním historických faktov,**
    - pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. **rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Z historikovej dielne

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať zvláštnosti, osobitosti histórie a dejepisu, ✓ vysvetliť, prečo historik spoznáva minulosť nepriamo, sprostredkované, ✓ zdôvodniť dôležitosť kritického prístupu k historickému prameňu z hľadiska jeho autenticity a dôveryhodnosti, ✓ rozlíšiť primárne a sekundárne historické pramene, ✓ rozpoznať druhy historických prameňov, ✓ špecifikovať postupne súbor adekvátnych analytických otázok k školským historickým prameňom, ✓ zdokumentovať postupne na príkladoch rôzne interpretácie minulosť, ✓ analyzovať školské historické pramene k danej tematike. 	<p>historik ako pátrač po stopách minulosti</p> <p>historické pramene, školské historické pramene</p> <p>osobitosti historikového poznávania</p> <p>prameň z „prvej a druhej ruky“</p> <p>základné analytické otázky</p> <p>Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?</p>

Z údolí veľkých riek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť vznik najstarších mestských štátov v údoliach veľkých riečnych tokov, ✓ rozlíšiť hospodárske a sociálne vzťahy v spoločnosti najstarších východných štátov na jednom príklade, ✓ vystihnúť rozdiely medzi mestským a jednotným štátom, ✓ zovšeobecniť civilizačný odkaz najstarších východných štátov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>mestá, mestské štáty, teritoriálny štát</p>

Stopy antiky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vystihnúť hlavné znaky antickej demokracie, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy antickej spoločnosti, ✓ identifikovať zdroje kresťanstva, ✓ zhodnotiť postavenie kresťanstva v antickom svete, ✓ zovšeobecniť civilizačný odkaz starovekého sveta, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia 	<p>polis priama demokracia rímska republika, cisárstvo judaizmus, kresťanstvo</p>

Stopy stredoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť predpoklady vzniku stredovekej spoločnosti, ✓ konkretizovať vzťahy vo feudálnej spoločnosti, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy stredovekej spoločnosti, ✓ vymedziť úlohu a postavenie cirkvi v stredovekej spoločnosti, ✓ spracovať rôzne podoby spôsobu života stredovekej spoločnosti, ✓ rozpoznať vplyv islamskej kultúry v Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>feudum, lénny systém, vazal, poddaný</p> <p>christianizácia, klérus, schizma, kláštor</p> <p>kráľovstvo, monarchia, šľachta</p> <p>stavy</p> <p>stredoveké mesto, mešťan, cech, manufaktúra</p> <p>islam</p>

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať migračné prúdy Slovanov, ✓ odhaliť príčiny a dôsledky napätia vo vládnucej dynastii, ✓ identifikovať vzťahy medzi Veľkou Moravou a Franskou ríšou, ✓ posúdiť význam byzantskej misie, ✓ odhaliť príčiny sporov o slovanskú liturgiu, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Samova ríša</p> <p>Veľká Morava</p>

Uhorské kráľovstvo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ posúdiť postavenie Slovenska v Uhorskom kráľovstve, ✓ vymedziť špecifické znaky mnohonárodnostného uhorského štátu, ✓ rozpoznať dôsledky tatárskeho vpádu do Uhorska, ✓ rozlíšiť sociálne vzťahy uhorského kráľovstva, ✓ posúdiť hospodársky rozvoj Uhorska, ✓ zhodnotiť kultúrny rozvoj Uhorska, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>multietnický obraz stredovekého Uhorska</p> <p>komitáty, župy</p> <p>kolonizácia, mestské privilégia</p> <p>baníctvo</p> <p>stavovská spoločnosť, nevoľník</p> <p>vyšehradská tradícia</p> <p>gotika</p>

Odkaz novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať nový obraz človeka a sveta, ✓ vystihnúť premeny fungovania novovekého hospodárstva a spoločnosti v porovnaní so stredovekom, ✓ zhodnotiť úlohu meštianstva v novovekej spoločnosti, ✓ rozlíšiť spoločenský systém absolutizmu a parlamentarizmu, ✓ posúdiť fenomén revolúcie, ✓ zdokumentovať vývoj ľudských a občianskych práv, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>humanizmus, renesancia</p> <p>kníhtlač</p> <p>reformácia, protireformácia, náboženské vojny</p> <p>osvietenstvo</p> <p>mešťan, buržoázia, kapitalizmus</p> <p>absolutizmus, parlamentarizmus</p> <p>revolúcia, občan, ľudské práva</p> <p>vznik USA</p>

Habsburská monarchia v novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť dôsledky Moháča pre Uhorsko, ✓ zhrnúť dôsledky tureckej prítomnosti v Uhorsku, ✓ zdôvodniť konfesijné boje v Uhorsku, ✓ zovšeobecniť ciele protihabsburských povstaní, ✓ vymedziť znaky osvietenského absolutizmu, ✓ zhodnotiť najvýznamnejšie tereziánske a jozefínske reformy, ✓ vysvetliť postavenie Habsburgovcov v novovekej Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Moháč Bratislava Habsburgovci reformácia, protireformácia osvietenský absolutizmus</p>

Zrod modernej doby a nacionalizmus

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť spoločenské premeny Francúzska od pádu Bastily po Viedenský kongres, ✓ zhodnotiť úlohu Svätej aliancie pre Európu, ✓ charakterizovať priemyselnú revolúciu, ✓ zdôvodniť príčiny zjednocovacieho procesu v Nemecku a Taliansku, ✓ rozpoznať jednotlivé ideológie, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Veľká francúzska revolúcia národ, národný štát Svätá aliancia, cárské Rusko továreň, podnikateľ, robotník jar národov konzervativizmus, liberalizmus, nacionalizmus, socializmus</p>

Moderný slovenský národ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť predpoklady formovania moderného slovenského národa, ✓ špecifikovať ciele maďarského národného hnutia, ✓ rozlíšiť základné aktivity troch generácií slovenských vzdelancov, ✓ porovnať spoločné a rozdielne spôsoby, výsledky v činnosti troch generácií slovenských vzdelancov, ✓ posúdiť význam revolúcie 1848/49 z pohľadu hlavných aktérov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>tri generácie slovenských vzdelancov revolúcia 1848/49 slovanská vzájomnosť Slovenská národná rada, dobrovoľnícke výpravy maďarské národné hnutie</p>

Európska expanzia 1492 – 1914

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť predpoklady zámorských objavov, ✓ rozpoznať príčiny zámorských objavov, ✓ zdokumentovať pomocou dejepisnej mapy jednotlivé objavné plavby, ✓ zhodnotiť hlavné dôsledky zámorských objavov, ✓ zdokumentovať rozdelenie kolónií európskymi veľmocami v novoveku, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>objavitelia, dobyvatelia kolónie, kolonizátor, impérium koloniálne ríše svetový obchod delenie sveta, stret kultúr, rasizmus</p>

Na ceste k prvej svetovej vojne

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ analyzovať príčiny zlyhania európskej rovnováhy, ✓ zhrnúť podstatné znaky imperializmu, ✓ objasniť hlavné ciele politiky veľmocí, ✓ určiť príčiny vzniku veľmocenských blokov, ✓ objasniť príčiny napätia a konfliktov v Európe, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>európska rovnováha, zápas o veľmocenské postavenie militarizmus, imperializmus Trojspolok, Dohoda</p>

Slováci v Rakúsko – Uhorsku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v jednotlivých častiach monarchie, ✓ špecifikovať postavenie Slovákov v monarchii, ✓ rozpoznať ciele maďarizácie v školskej oblasti, ✓ zhodnotiť význam Matice slovenskej a spolkového života Slovákov, ✓ identifikovať proces modernizácie monarchie, ✓ vysvetliť príčiny a dôsledky vyst'ahovalectva Slovákov, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>dualizmus, Rakúsko-Uhorsko</p> <p>maďarizácia</p> <p>modernizácia</p> <p>slovenská otázka, Matica slovenská, slovenské gymnáziá</p> <p>industrializácia</p> <p>vyst'ahovalectvo</p>

Prvá svetová vojna a vznik ČSR

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať kľúčové medzníky v priebehu prvej svetovej vojny, ✓ zdokumentovať útrapy ľudí na fronte a v zázemí, ✓ vymedziť závažné dôsledky prvej svetovej vojny, ✓ vystihnúť geopolitické zmeny po prvej svetovej vojne, ✓ konkretizovať aktivity domáceho a zahraničného odboja, ✓ zhodnotiť význam vzniku ČSR, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>zákopová vojna versaillský systém Slovenská liga, Československá národná rada, légie čechoslovakizmus Slovenská národná rada národnostné menšiny</p>

Európa v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť znaky demokratických politických systémov ✓ špecifikovať znaky totalitných politických systémov ✓ rozlíšiť v hlavných znakoch demokratický a totalitný politický systém, ✓ zdokumentovať na konkrétnom príklade zmenu vzťahu štátnej moci k občanovi, ✓ konkretizovať zahranično-politické vzťahy medzi veľmocami, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Veľká Británia, USA hospodárska kríza sovietske Rusko, ZSSR, Taliansko, Nemecko socializmus, fašizmus, národný socializmus (nacizmus) občan – práva a povinnosti Spoločnosť národov, appeasement</p>

Československo v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať politický systém ČSR, ✓ porovnať hlavné prúdy slovenskej politickej scény v rámci ČSR, ✓ vymedziť postavenie Slovenska v rámci ČSR, ✓ analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne podmienky v ČSR, ✓ špecifikovať medzinárodné postavenie ČSR, ✓ rozpoznať príčiny a dôsledky rozbitia ČSR, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>doformovanie slovenského moderného národa</p> <p>centralizmus, autonomizmus</p> <p>politické prúdy na Slovensku</p> <p>slovenská kultúra</p>

Druhá svetová vojna

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť hlavné príčiny vzniku druhej svetovej vojny, ✓ vymedziť kľúčové medzníky v jej priebehu, ✓ rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí, ✓ zdokumentovať holokaust na konkrétnom príbehu, ✓ špecifikovať dôsledky druhej svetovej vojny, ✓ určiť príčiny nútenej migrácie obyvateľstva po vojne, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>blesková vojna, totálna vojna</p> <p>Pearl Harbor, Stalingrad, vylodenie v Normandii</p> <p>Veľká trojka</p> <p>protifašistický odboj, kolaborácia</p> <p>holokaust, Spravodliví medzi národmi</p> <p>Hirošima, Nagasaki</p>

Slovenský štát (1939-1945)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať kľúčové medzníky vnútropolitického a zahraničnopolitického vývoja, ✓ určiť charakter politického systému, ✓ analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne pomery, ✓ objasniť riešenie židovskej otázky na konkrétnom príbehu, ✓ rozpoznať rôzne interpretácie SNP, ✓ vyhľadať príklady účasti Slovákov na bojiskách II. svetovej vojny, ✓ zdokumentovať na konkrétnych príbehoch každodenný život, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>totalitný režim antisemitizmus, arizácia protifašistický odboj, SNR, Slovenské národné povstanie oslobodenie</p>

Československo za železnou oponou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať medzníky vnútropolitického vývoja ČSR v rokoch 1945-1948, ✓ určiť medzinárodnopolitické postavenie ČSR, ✓ vymedziť hlavné príčiny a dôsledky reformného procesu v roku 1968, ✓ vysvetliť dôsledky obdobia tzv. normalizácie, ✓ zdokumentovať na konkrétnych príbehoch rôzne podoby každodenného života, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Národný front, Benešove dekréty februárový prevrat industrializácia, kolektivizácia politické procesy, rehabilitácia pražská jar, socializmus s ľudskou tvárou federácia okupácia, „normalizácia“ Charta 77, disent, tretí odboj</p>

Konflikt ideológií

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť hlavné príčiny vzniku bipolárneho sveta, ✓ zdokumentovať podstatné príklady krízových javov rozdeleného sveta (1956-1989), ✓ vymedziť ohniská závažných konfliktov v období studenej vojny, ✓ zhodnotiť dôsledky perestrojky a glasnosti na medzinárodné vzťahy, ✓ zdokumentovať podoby spolupráce v rozdelenom svete, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>železná opona, studená vojna</p> <p>sovietizácia/zadržiavanie komunizmu</p> <p>hospodárske a vojenské zoskupenia, odzbrojovanie</p> <p>dekolonizácia</p> <p>perestrojka, glasnosť</p>

Integrácia Európy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť mocenské a politické dôvody euroatlantickej hospodárskej a vojenskej spolupráce, ✓ rozpoznať kľúčové medzníky procesu európskej integrácie, ✓ posúdiť dôležitosť zachovania národných hodnôt a tradícií v kontexte európskej integrácie, ✓ zdokumentovať krízové javy v Európe i vo svete po roku 1989, ✓ špecifikovať globálne problémy súčasného sveta, ✓ zdokumentovať na konkrétnych príkladoch klady a zápory globalizačných tendencií, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>Európske hospodárske spoločenstvo Európska únia základné hodnoty: voľný pohyb osôb, kapitálu, tovaru a služieb práva menšín extrémizmus, terorizmus ekológia informačná explózia, mediálny svet, globálna dedina</p>

Slovensko po roku 1989

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť príčiny pádu totalitného režimu, ✓ určiť kľúčové medzníky vývoja Slovenskej republiky, ✓ vystihnúť pozitíva a negatíva transformačného procesu, ✓ rozpoznať podoby spoluzitia Čechov a Slovákov v 20. storočí, ✓ analyzovať školské historické pramene z daného obdobia. 	<p>sviečková manifestácia nežná revolúcia rozdelenie Československa vznik Slovenskej republiky reštitúcia, privatizácia integrácia SR do európskych štruktúr</p>